

Muistio

28.5.2025

VN/9847/2025
VN/9847/2025-OKM-6

Valtioneuvoston asetus perusopetusasetuksen muuttamisesta

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Perusopetuslain muutoksella (1090/2024, HE 114/2024 vp) uudistetaan oppimisen ja koulunkäynnin tukea koskevat säännökset perusopetuslaissa ja muissa siihen liittyvissä laeissa. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistus tulee pääosin voimaan 1.8.2025 alkaen. Lakimuutoksella toteutettiin pääministeri Orpon hallituksen linjaus kolmiportaisen tuen lainsäädännön uudistamisesta siten, että oppilaalle turvataan riittävä tuki sekä vähennetään opetushenkilöstön hallinnollista taakkaa. Uudistuksen myötä oppimisen tukea on tarjolla yksilöllisesti ja oppilaan tarpeita vastaavasti. Tuen muodot ovat valtakunnallisesti yhtenäiset, selkeät ja monipuoliset. Tarpeellinen pienryhmäopetus sekä erityisluokissa annettava opetus ovat myös mahdollista.

Perusopetuslakia on muutettu siten, että siihen on lisätty uusi 18 a § ja 4 a luku *Oppimisen ja koulunkäynnin tuki ja perusopetuksen oppimäärästä poikkeaminen* (20 a – i §:t). Samalla on kumottu perusopetuslain 16, 16 a, 17 ja 17 a §:t. Lisäksi pykälämuutoksia on tehty useisiin lain pykäliin. Vaikeasti kehitysvammaisen ja pidennetyn oppivelvollisuuden -käsitteistä on luovuttu. Pidennetyn oppivelvollisuuden uudistaminen varhennetuksi oppivelvollisuudeksi sekä perusopetuslain 20 i §:n mukaiseksi opetukseksi tapahtuu kuitenkin vasta 1.8.2026.

Asetuksen 9 b §:n 1 momenttia, 10 §:n 3 momentin johdantokappaletta ja 3 momentin 3 kohtaa sekä 11 §:n 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Muutokset ovat luonteeltaan teknisiä ja johtuvat perusopetuslakiin tehdyistä muutoksista. Perusopetuslain muutoksella poistetaan muun muassa niin sanottu kolmiportainen hallinnollinen tuki (tehostettu ja erityinen tuki) ja korvataan ne ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla (20 b §) ja oppilaskohtaisilla tukitoimilla (20 c §). Perusopetuslain 20 i §:ssä säädetään perusopetuksen järjestämisestä oppilaalle, jos oppilaalla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite.

Asetuksen 9 b §:ssä säädetään *oppilaan ottamisesta joustavan perusopetuksen toimintaan* perusopetuslain 5 §:n 2 momentin valtuutuksella. Pykälän 1 momentissa oleva viittaus erityiseen tukeen korjattaisiin viittauksella oppilaskohtaisiin tukitoimiin.

Asetuksen 10 §:ssä säädetään *oppilaan arvioinnista opintojen aikana* perusopetuslain 22 §:n 2 momentin valtuutuksella. Sen mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä arvioinnista. Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin tekninen muutos, jolloin viitattaisiin 20 i §:n mukaiseen opetukseen. Muutos tulisi voimaan vasta 1.8.2026, jolloin perusopetuslain 20 i § tulee voimaan.

Asetuksen 11 §:ssä säädetään *opinnoissa etenemisestä ja vuosiluokalta siirtymisestä* perusopetuslain 22 §:n 2 momentin valtuutuksella. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että se olisi yhdenmukainen perusopetuslakiin tehtyjen muutosten kanssa.

2 Asian valmistelu

Ehdotetut muutokset asetukseen on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä virkatyönä. Asetusluonnoksen suomen- ja ruotsinkielisestä versiosta järjestettiin lausuntokierros 17.5.-18.6.2024 hallituksen esityksen perusopetuslain muuttamista koskevan lausuntokierroksen yhteydessä.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Oppilaan ottaminen joustavan perusopetuksen toimintaan

Voimassa olevan perusopetusasetuksen 9 b §:ssä säädetään oppilaan ottamisesta joustavan perusopetuksen toimintaan. Pykälän 1 momentissa on viitattu perusopetuslain 17 §:n 2 momentin mukaiseen erityisopetusta saavaan oppilaaseen.

Joustavan perusopetuksen toimintaan voidaan ottaa perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien oppilas. Esitetään, että poikkeuksellisesti joustavan perusopetuksen toimintaan voitaisiin ottaa myös perusopetuslain 20 c §:n mukaisia oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas. Oppilaskohtainen tukitoimi vastaisi kumottua erityistä tukea.

Oppilaan arviointi

Oppilaan arvioinnista opintojen aikana on säädetty asetuksen 10 §:ssä ja sen 11 §:ssä on säädetty opinnoissa etenemisestä ja vuosiluokalta siirtymisestä. Asetuksen 10 §:n 3 momentin 3 kohdassa on viitattu oppivelvollisuuslain 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden arviointiin. Perusopetuslain muutoksen myötä viitattaisiin lain 20 i §:n mukaiseen opetukseen. Siten sanallista arviointia voitaisiin käyttää sellaisen oppilaan arviointiin, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite, jollei Opetushallitus toisin määrää. Uusi pykälämuotoilu tulisi voimaan vasta 1.8.2026, sillä pidennetty oppivelvollisuus uudistuu vasta 1.8.2026.

Voimassa olevan perusopetusasetuksen 11 §:ssä säädetään opinnoissa etenemisestä ja vuosiluokalta siirtymisestä. Pykälän 3 momentin mukaan Opetussuunnitelmassa voidaan määrätä, että eri oppiaineiden opinnoissa voidaan edetä vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijasta oppilaan oman opinto-ohjelman mukaisesti. Opetussuunnitelmassa määrätään opintokokonaisuuksista, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä opinnoissa etenemiseen asianomaisessa aineessa. Oppilas siirtyy lukuvuoden koulutyön päätyttyä seuraavalle vuosiluokalle. Yhdeksännellä vuosiluokalla oppilas luetaan asianomaisen vuosiluokan oppilaaksi niin kauan kuin oppilas saa päättötodistuksen tai hän eroaa koulusta. Mahdollisuudesta suorittaa opinnoissa etenemisen esteenä oleva opintokokonaisuus erillisessä kokeessa sekä vuosiluokalle jäämisestä yleisen koulumenestyksen vuoksi on voimassa, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään.

Perusopetuslain 20 h §:ssä on säädetty muun muassa siitä, että oppilaalle voidaan muodostaa opetussuunnitelman tavoitteista erilaajuisia tavoitekokonaisuuksia. Tämän vuoksi asetuksen 11 §:n 3 momentissa ei enää voitaisi säätää samasta asiasta, mikä on siirretty lain tasolle.

4 Pääasialliset vaikutukset

Ehdotettujen asetusmuutosten vaikutuksia on kokonaisuutena kuvattu perusopetuslain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä (HE 114/2024 vp).

5 Lausuntopalaute

Lausuntoa pyydettiin opetuksen järjestäjiltä, viranomaisilta, liitoilta, järjestöiltä, yhdistyksiltä sekä muilta keskeisiltä toimijoita yhteensä 122 kpl. Pyydetyiltä tahoilta lausuntoja saatiin 81 kpl. Yhteensä lausuntoja tuli 184 kpl. Lausunnot keskittyivät perusopetuslain muutoksiin ja vain muutama lausunnonantaja lausui asetusmuutoksista.

Perusopetusasetuksen osalta aluehallintovirastot kiinnittivät huomiota asetuksen 11 §:n 3 momenttiin, jossa on säädetty mm. siten, että opetussuunnitelmassa voidaan määrätä, että eri oppiaineiden opinnoissa voidaan edetä vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijasta oppilaan *oman opinto-ohjelman mukaisesti*. Aluehallintovirastojen mukaan säännös omasta opinto-ohjelmasta ei perustu lainsäädäntöön.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on ottanut huomioon saadun palautteen 11 §:n 3 momentin osalta.

6 Säännöskohtaiset perustelut

9 b §. *Oppilaan ottaminen joustavan perusopetuksen toimintaan.* Pykälän 1 momenttiin esitetään teknistä muutosta. Pykälän 1 momentissa on viitattu perusopetuslain 17 §:n 2 momentin mukaiseen erityisopetusta saavaan oppilaaseen. Perusopetuslaissa säädetään yksilöllistä tukea saavasta oppilaasta erityisopetusta saavan oppilaan sijaan. Tämän vuoksi lakiviittaus korjattaisiin 20 c §:n mukaiseen oppilaskohtaisia tukitoimia tukitoime saavaan oppilaaseen.

10 §. *Arviointi opintojen aikana.* Pykälässä on säädetty arvioinnista opintojen aikana. Pykälän 3 momentin johdantokappaleeseen tehtäisiin tekninen korjaus, jolloin Opetushallitus kirjoitettaisiin isolla alkukirjaimella. Pykälän 3 momentin 3 kohdassa on säädetty, että sanallista arviointia voidaan käyttää oppivelvollisuuslain 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun pidennetyssä oppivelvollisuuden piirissä

olevan oppilaan arvioinnissa. Kohtaa 3 korjattaisiin vastaamaan perusopetuslakia, jolloin viitattaisiin 20 i §:n mukaiseen opetukseen. Siten sanallista arviointia voitaisiin käyttää sellaisen oppilaan arviointiin, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. Muutos on luonteeltaan tekninen. Muutos tulisi voimaan vasta 1.8.2026 pidennetyn oppivelvollisuuden uudistuessa tällöin.

11 §. Opintoissa eteneminen ja vuosiluokalta siirtyminen. Asetuksen 11 §:ssä on säädetty opintoissa etenemisestä ja vuosiluokalta siirtymisestä. Pykälän 3 momentin mukaan opetussuunnitelmassa voidaan määrätä, että eri oppiaineiden opintoissa voidaan edetä vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijasta oppilaan oman opinto-ohjelman mukaisesti. Koska perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta säädetäisiin perusopetuslain 20 h §:ssä, esitetään kumottavaksi se, että opetussuunnitelman tasolla oppilaan olisi mahdollista edetä vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijasta oppilaan oman opinto-ohjelman mukaisesti. Lisäksi momentissa on säädetty, että opetussuunnitelmassa määrätään opintokokonaisuuksista, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä opintoissa etenemiseen. Momenttia esitetään tarkennettavaksi siten, että opintokokonaisuuksien sijasta säädetäisiin opetussuunnitelman tavoitteista muodostetuista kokonaisuuksista.

7 Voimaantulo

Ehdotetut muutokset on tarkoitettu tulemaan pääosin voimaan 1.8.2025.

Asetuksen 10 §:n 3 momentin 3 kohta tulisi kuitenkin voimaan vasta 1.8.2026. Tämä myöhäisempi voimaantulo johtuu siitä, että pidennettyä oppivelvollisuutta koskevat perusopetuslain lakimuutokset tulevat voimaan vasta 1.8.2026.

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen perusopetusasetuksen muuttamisesta.